

Заклучнае слова сакратара ЦК КП(б)Б тав. В. Ф. Шаранговіча па справаздачы Цэнтральнага Камітэта на XVI з'ездзе КП(б)Б

Таварышы, наш з'езд і спрэчкі на нашым з'ездзе яшчэ раз прадэманстравалі і пацвердзілі выключную правільнасць даклада і заключнага слова таварыша Сталіна, які ўскрыў у нашай рабоце і ва ўсёй пастаноўцы партыйна-палітычнай работы буйнейшыя памылкі і недахопы. Спрэчкі на нашым з'ездзе праходзілі безумоўна на высокім палітычным узроўні. Гэта паказвае, што большэвіцкая пільнасць у нашай партыйнай арганізацыі павышаецца, і асабліва наглядна гэта дэманструе велізарнае згуртаванне КП(б)Б вакол ЦК ВКП(б), вакол таварыша Сталіна.

Спрэчкі на нашым з'ездзе паказваюць, што большэвікі Беларусі разумеюць складанасць і адказнасць задач, якія стаяць перад намі і гатовы ва ўсеўзбраенні выканаць гэтыя задачы і гэтым самым апраўдаць тую адказнасць і давер'е, якія ўскладаюцца на нас з боку ЦК ВКП(б), з боку таварыша Сталіна.

Недахопам нашых спрэчак з'яўляецца тое, што таварышы мала гаварылі па канкрэтных пытаннях перабудовы партыйнай работы і асабліва па канкрэтных пытаннях работы і задач, звязаных з гаспадаркай, з культурай. Зразумела, тое завастрэнне большэвіцкай пільнасці, якое выявілася на з'ездзе, з'яўляецца несумненна вялікім плюсам. Аднак, мы ніяк не можам упускаць пытанняў, звязаных з канкрэтнай перабудовай нашай работы, звязаных з гаспадарчым і культурным будаўніцтвам. Вы разумеете, таварышы, што тыя вялікія задачы, якія перад намі стаяць і ў галіне прамысловасці, і ў галіне сельскай гаспадаркі, і ў галіне культуры, і ў першую чаргу ў галіне перабудовы партыйна-палітычнай работы—не могуць быць выкананы самацёкам. Мы за іх павінны змагацца і мабілізаваць усю нашу партыйную арганізацыю, усіх членаў партыі, усіх непартыйных большэвікоў на выкананне гэтых задач.

Зразумела, таварышы, выкананне гэтых задач, якія стаяць перад намі, яшчэ ўскладняецца тым, што мы, як бачыце, раскрываем у Беларусі і раскрылі вялікую шкодніцкую работу, якую праводзілі ворагі партыі, ворагі савецкай улады. І само сабой зразумела, што ліквідацыя вынікаў шкодніцтва і ў галіне гаспадарчай, і ў галіне культуры ёсць вялікая, адказная справа. Было-б небяспечным, таварышы, недаацаніць гэтыя вынікі шкодніцтва. Было-б вельмі небяспечным перапаменшыць значэнне той вялікай шкодніцкай работы, якую тут праводзілі ворагі, засеўшы на адказных участках нашай савецкай і гаспадарчай работы. Калі мы хоць крыху недаацнім гэтыя вынікі і

не прыем меры да ліквідацыі шкодніцтва, мы, зразумела, не зможам выканаць усіх задач, якія стаяць перад намі, мы акажамся простымі балбатунамі, а не большэвікамі, якія павінны рабіць з усіх тых падзей, якія ў нас адбываліся і адбываюцца, неабходныя і агульнапалітычныя і канкрэтныя практычныя вывады для сваёй работы.

Мы павінны папярэдзіць усіх нашых камуністаў, кіруючыя нашы партыйныя органы і ўсю партыйную арганізацыю ад такога настрою, які сям-там можа праяўляцца, што мы, моў, пасамакрытыкаваліся, на з'ездзе крытыку разгарнулі, а зараз можам быць ужо спакойны. Па гэтых настроях і па такіх адносінах да справы мы павінны самым рашучым чынам біць і выкрываць канкрэтных носьбітаў гэтых настрояў.

Я думаю, што мы ўсе павінны зразумець, наколькі складаны і адказныя задачы, якія перад намі стаяць, аб якіх усе таварышы гаварылі і якія мы, зыходзячы з рашэнняў Пленума ЦК ВКП(б), даклада і заключнага слова таварыша Сталіна, запішам у сваю рэзалюцыю, якую будзем прымаць па справах Цэнтральнага Камітэта партыі. Нам патрэбна зараз мабілізаваць і вельмі многа, добрасумленна, з усёй большэвіцкай гарачынёй, не шкадуючы сябе і часу, працаваць для таго, каб у самы найкарацейшы тэрмін гэтыя вынікі ў нас, у рэспубліцы, ліквідаваць і даказаць ЦК нашай партыі, таварышу Сталіну, што мы, большэвікі Беларусі, не толькі ўмеем выкрываць ворагаў, але ўмеем быстра выпраўляць свае памылкі і недахопы, даказаць, што мы гэтыя памылкі і недахопы на справе выпраўляем.

Мы таксама, таварышы, не можам шарахацца і ў другі бок, як гэта могуць рабіць некаторыя людзі ў нашых радах. Мы павінны ад гэтага вельмі строга перасцяражы. Можа стварыцца ўражанне, асабліва ў людзей малаўстойлівых, якія не разбіраюцца яшчэ да канца ва ўсёй гэтай абстаноўцы і ўсіх падзелях, якія адбываюцца ў сувязі з выкрыццём агентаў японска-германскага фашызма, трацкістаў, правых, нацыянал-фашыстаў, шпіёнаў, дыверсантаў,—у паасобных нашых камуністаў і асабліва ў паасобных беспартыйных рабочых, калгаснікаў і наогул працоўных, што ў нас наогул усё дрэнна, што ў нас усюды сядзяць ворагі і т. д.

Не так абстаіць справа. Мы маем велізарныя поспехі, мы маем вялікі перамога, і тое, што мы зараз выкрываем усю гэту сволач, паказвае на слабасць нашу, а нашу сілу, паказвае нашу згуртаванасць, наш рост, паказвае, што наша партыйная арганізацыя, павышаючы большэвіцкую пільнасць, разгортваючы самакрытыку ў партыйнай арганізацыі на аснове рашэнняў Пленума ЦК ВКП(б), прымяняючы ўказанні таварыша Сталіна, змагла і зможа выкрыць да канца ворагаў, якія праводзілі сваю падрыўную работу, засеўшы на адказных пастах у нашай рэспубліцы. Іменна так трэба зразумець і расцэньваць усе падзеі—як нашу сілу, а не як нашу слабасць. Чым хутчэй і мацней мы ачысцімся, чым хутчэй выкроем ворагаў, якія зацясаліся на той ці іншы пост, у тую ці іншую ўстанову, якія, маскуючыся, цішком праводзяць падрыўную работу супроць нас,—тым быстравей мы забяспечым новы ўздым мас на выкананне тых задач, якія перад намі стаяць.

Найправільным будзе настрой, які можа зыходзіць ад малаўстойлівых людзей, гэта настрой недавер'я да кадраў. Нельга ўсе кадры браць пад сумненне. Гэта было-б проста злачынствам, калі-б мы зараз, у сувязі з тым, што раскрываецца рад ворагаў, засеўшых на адказных участках, пачалі распаўсюджваць і патуралі-б гэтым настройам,

якія могуць зыходзіць ад паасобных людзей. Вы павінны ўлічыць, таварышы, што вораг працуе і вядзе барацьбу з намі рознымі спосабамі і што вораг можа сеяць і ўсякія правакацыі, у тым ліку і сярод нас, правакацыі, якія заключаюцца і ў тым, каб стварыць недавер'е да кадраў і ў тым ліку да кіруючых кадраў.

Таварышы, наша партыя, наш рабочы клас на ўсім сваім шляху ва ўмовах савецкай рэчаіснасці прайшлі праз вельмі цяжкія этапы. У нас быў перыяд грамадзянскай вайны, у нас быў і перыяд вельмі цяжкі ў сацыялістычным будаўніцтве. На ўсім гэтым шляху мы беззаветна, у тым ліку КП(б)Б, былі адданы нашай партыі, нашаму Цэнтральнаму Камітэту, нашаму таварышу Сталіну. На гэтым-жа шляху мы выкрылі нямала ворагаў, здраднікаў, прадажнікаў, шпіёнаў, дыверсантаў супроць нашай радзімы.

Зразумела, таварышы, на такім вострым этапе, які мы перажываем зараз, асабліва ў сувязі з міжнароднай абстаноўкай, было-б дзіўна, як гэта вучыць нас таварыш Сталін, каб ворагі нас пакінулі ў спакоі. І мы на прыкладзе ў сябе, тут у Беларусі, у КП(б)Б бачым, што несумненна ворагі нас не пакідаюць у спакоі, што яны засылаюць сваіх агентаў для таго, каб пакасіць, шкодзіць, шпіёніць, ашукваць, маскавацца, усякімі спосабамі весці падрыўную работу супроць нас.

Але, таварышы, няма такой сілы, якая-б магла пахістаць нашу магутнасць, нашу згуртаванасць, нашу маналітнасць, якая магла-б у якой-небудзь меры прыцініць пастыховы ход нашага сацыялістычнага будаўніцтва. Усе гэтыя мярзотнікі, гады, зразумела, будуць выкрыты да канца.

Мы, зразумела, павінны правяраць нашых людзей, на якім-бы пасту яны ні стаялі, кантраляваць іх работу, правяраць з удзелам шырокага актыва, шырокіх партыйных і беспартыйных мас.

У гэтым сіла ўсёй нашай работы, у гэтым сутнасць зараз у адносінах праверкі кадраў, праверкі людзей, у гэтым сутнасць арганізацыі нашай работы. Калі мы забяспечым добра нашу работу, каб усе дзеянні нашых партыйных органаў і кіруючых партыйных работнікаў знаходзіліся пад штодзённым кантролем партыйных і беспартыйных мас, а мы гэта павінны зрабіць, тады, зразумела, і справа павышэння пільнасці і справа выкрыцця ворагаў, якія, магчыма, яшчэ ў тым ці іншым месцы схаваліся, зацясаліся ў нашых радах, стараюцца маскавацца для таго, каб пачакаць і ў патрэбны момант нам шкодзіць—будзе пастаўлена лепш, і мы гэтых ворагаў быстрой будзем выкрываць.

Мы не можам стварыць такога становішча, каб кожнага работніка, які ў тым ці іншым месцы працаваў з выкрытым ворагам, неадкладна браць пад падазрэнне. Мы павінны правяраць старанна ўсё гэта.

Я лічу, таварышы, што на нашым з'ездзе былі паасобныя выступленні таварышоў, якія крышачку, злёгка, не зусім абгрунтавана часамі проста гаварылі: я бяру таго або іншага чалавека пад сумненне, пад падазрэнне. Зразумела, справа кожнага члена партыі браць пад сумненне і пад падазрэнне любога таварыша, але гэта ўсё-такі з'езд партыі, гэта вышэйшы орган нашай КП(б)Б. Для таго, каб сказаць аб тым, што той або іншы таварыш бярэцца пад сумненне або пад падазрэнне, трэба прывесці факты, даныя, абгрунтаваць усё канкрэтна, сказаць, што вось тое і тое ён зрабіў. Не ў тым заключаецца пільнасць, што я выйду і скажу, што я бяру такога вось чалавека пад падазрэнне. Пільнасць заключаецца ў канкрэтным абвінавачванні, у

канкрэтных фактах, у прад'яўленні канкрэтных абгрунтаваных матэрыялаў.

На нашым з'ездзе былі паасобныя выступленні, у якіх прыводзіліся факты аб радзе таварышоў. Зразумела, новы Цэнтральны Камітэт нашай партыі, які вы выбераце, павінен будзе праверыць гэтыя факты, ўзважыць іх, як належыць, таму, што мы не можам ні аднаго факта пакінуць без разгляду. Магчыма, што ў таварыша былі паасобныя памылкі, якія дапусціў, а можа быць, былі сур'езныя рэчы, па якіх, магчыма, патрэбна рабіць сур'езныя палітычныя вывады.

Таварышы, я хачу некалькі слоў сказаць аб нацыянальна-культурным фронце. Аб нашых задачах на гэтым участку я гаварыў у сваім дакладзе, дадаць тут не маю чаго, асабліва таму, што, мне здаецца, таварышы, якія выступалі, практычна ў сваіх прапановах дапоўнілі некаторыя моманты, з якімі я, несумненна, згодзен. Але я хацеў бы адзін бок гэтага пытання закрануць. Гэта аб кадрах, якія працуюць у нас на нацыянальна-культурным фронце.

Таварышы, значэнне гэтага ўчастка работы для нас, для КП(б)Б, для ўсяго нашага сацыялістычнага будаўніцтва велізарнае. Яшчэ больш узрастае значэнне ідэалагічнага фронту для нас пасля рашэння Пленума ЦК ВКП(б) і ўказанняў таварыша Сталіна.

Усе вы ведаеце, аб гэтым гаварылася на з'ездзе, што ў нас на гэтым участку не ўсё добра. Тут ЦК КП(б)Б дапусціў вялікую колькасць памылак. Засмечанасць тут была вялікая ворагамі.

Але я думаю, таварышы, што мы ўсе павінны згадзіцца з той акалічнасцю, што асабліва на гэтым участку—гэта цалкам вынікае з інтэрсаў партыі, правядзення ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, правільнага правядзення ўказанняў і рашэнняў ЦК ВКП(б) у адносінах культурных кадраў, я ўжо не гавару аб нашых кадрах, нашых пролетарскіх, блізкіх да нас кадрах, але і да тых, якія маюць хоць-бы малейшую здольнасць і жадаюць да нас наблізіцца ў сваёй рабоце, для таго, каб прыносіць якую-небудзь карысць,—мы да гэтых кадраў павінны падыходзіць вельмі асцярожна, дапамагаць ім, выходзіць іх з найвялікшымі клопатамі, таму што недахват кадраў тут вялікі і кожнаму чалавеку, паказваючаму, паўтараю, хоць некаторыя адзнакі, што ён стараецца перабудоўвацца, прысці да нас бліжэй, наблізіцца, мы павінны аказаць дапамогу і ўвагу.

Мы павінны добра паглядзець і праверыць, што робіцца сярод пісьменнікаў. І зусім правы выступаўшыя тут таварышы, калі гаварылі наконт таго, каб умацаваць гэты ўчастак; дапамагчы патрэбна ім, прычым не толькі рашэннямі, а, ведаеце, наблізіць іх цеплынёй нашай,—гэта-ж у нашых руках, на нашым абавязку ляжыць; нашым партыйным уплывам, нашым партыйным блізкім бацькоўскім падыходам да іх—да таварышоў, якія стараюцца чэсна працаваць, інакш мы створым надобры настрой, і людзі, якія не з'яўляюцца ворагамі, магчыма, якія хістаюцца,—гэтым людзям мы створым абстаноўку, што яны пойдучь да ворагаў.

Так, таварышы, і на іншых участках культурнага фронту.

Мы тут да кадраў ідэалагічнага фронту павінны вельмі і вельмі сур'езна і ўважліва падыходзіць, адносіцца з усёй сур'езнасцю, не кідаць людзей, калі няма дастатковых падстаў, асабліва хістаючыхся, у лапы ворага.

Вось, таварышы, заўвагі адносна нашага культурнага ўчастка.

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы